

Hausschlachtung in Lank-Latum

von Wilhelm Toups †

vorgelegt von Prof. Winfried Jansen

En-e kööle Joorestit woert der Schlächter be-
schält. Dä bedreef ¹⁾ dat Schlachte meschtens so
näëvebei. Dat kritischste woer jo wal dat Hae.
Der Schlächter hadene Schlääjer, der „Värkes-
kuus“ ²⁾ saiten mer dovüür, wi en Aks so langk.
E par schtärke Mäner helten et Färke, wän et
ud-em Schtal op der Hof jeholt woot, an Shtre-
ke vas. Op Oot on Schtäl woote de Shtreke
schtramjetroke. Dat Färke, dadal opjeräächt je-
noch woer, mos jo mööchlichst shtel liije. Jäts
koom et ob-ene sechere Schlach fam Schlächter
aan, dä et Färke am Kop su pake mos, dad-et be-
toipt woer. Flot dernoo wood-et en-e Schlachaa-
der jeschtooke.

Hausschlachtung um 1890

Dä Schlächter pagden ee van de Vörderbeen on
pompten möt sachkundije Bewääjunge et Bloet
ud-em Liif. Ene vong dat Bloot en ene Ömer op.
Möt ein Hangk hält e der Ömer, möt de anger
Hangk rööden e et Bloot, dad-et net jeron. Dan
wood-et Färke en et Huus jeschlöp, möt heet
Waater überschöt on möt-i schärpe Kant fan e
bläaker Hönt ³⁾ schrabde der Schlächter de Hoore
af. Et woot dan oopejeschneene, utreenjenoome.
Maach un Därm woote reinjemäk, woobei de Lüt ⁴⁾
düchtich mötholpe.

Hausschlachtung in den 70er Jahren

Schliislich no e paa Schtont hong et Färke sauber
on akeraat aantekiike op-e Läder, de Bledde ⁵⁾ över
beije Sijen eruuthange, dat ales joot drüüde ⁶⁾.

An kwai ⁷⁾ Seene van-e Hengerpööt ⁸⁾ woor et an e Krompholt ⁹⁾ fasjemäk. Dat Krompholt heng mödene Hook an-e böövische Läderschproot ¹⁰⁾. Wi lang vör-em Schlachte al ¹¹⁾ jeng jäts wier ¹²⁾ et Schätse los: Wat brengd-et wal, wat schätste? Wivel deet e? E joot Färke mos tösche ¹³⁾ dreihonget on vierhonget Pongk han. Töschedur koom der Trichiineschauer. Wän ales en Ooder woe, krääch ed-e paa blaue Schtämpel op-e Schwaat. Eesch dan dörvden am nääkste Dach je wooscht wäerde. Dovüür mose jotiit ¹⁴⁾ de Jewürtse paraat sen. Bloum ¹⁵⁾, Kruutnäjel ¹⁶⁾, Muskaat, Päfer on Salt natüüelisch, och Salpeeter vö de Brotwoosch on vör et Pöökelfleesch. Ales, wat en de Woosch koom, woot duer de Mööle jedreet. Fö de Brotwoosch noom er et maarer Vleesch. Vüüre op de Vleeschmööle koom et Wooschhönche ¹⁷⁾. Dodrööver woot der Därm jeschröp. Vö de brot woosch noom er eeje ¹⁸⁾ Värkesdärm. De Jewürtse net ferjeäte on dan mar ¹⁹⁾, jö', mar jedreet. De Wooschmööle dörvde mer Kenger al dreene.

Jäts woote de Blede jeschneene en ene Pot jedon un uutjelooote. Dat kalt jewoode Vät sooch dan schön wit ²⁰⁾ uut. Vör di Schpäkrüüterkes ²¹⁾, di ööver bleeve, saite mer „Koome“. De Koome möt Schpäk, Vät, maarer Vlesch on Mäel koome en de Lääverwoosch. Fö Lääver- on Blootwoosch noome mer Kuudärm. Di mose mer natüürlich jälde ²²⁾ jon. Vörhär äver jeng et no-m Boosch ²³⁾. Doo mose mer Wooschpen samele. Dat sint di Döön ²⁴⁾ vam Schleedoonschtruuk. Du pen woote an di wait Wooschänger ²⁵⁾ duur de Därm jeschooke, on met Wueschkoot ²⁶⁾ woote de Enger dan noch te saame jebonge. En de Blootwoosch koom etsälbe Materiall, jät ²⁷⁾ mier Määl, Schpäk en Rüütere jeschneene, on Blout, dat vürhär äver noch jeseit ²⁸⁾ woot. De Lääver- on Blootwoosch deje ²⁹⁾ mer ene jroote Käätel kooke. Et joove imer Wöösch, di uutkogde. Di Bröi dovan woot för der Klapertüüt ³⁰⁾ jebruk. Noch jät Määl dren, och noch jät Blout, dat se kalt on shtiif. Der Klapertüüt woo vädich. On dan koom der jrötste Schpas för os Kenger: Tüütpotschrape ³¹⁾. Dat dörvden al de Noberkenger mötmaake. Der Lääpel mos-e sich sälf mötbrenge. Schliislich krääch, wän alles am Eng woor, der Nesnober ³²⁾, on wäe sons noch dovüür betermpt ³³⁾ woor, e Korschtök. En Brotwoosch, en Lääverwoosch, en Blootwoosch on e Schtök Korschtök. Dat braite mer Kenger. „Ene schöne Jruus fan Mama on Papa, on ech sol ösch hee dat Korschtök ³⁴⁾ brenge.

Anmerkungen:

- 1) *bedreef: betrieb*
- 2) *Värkeskuus: Schweinkeule*
- 3) *blääker Hönt: blechernes Horn*
- 4) *Lüt: Leute*
- 5) *Blede: Flomen*
- 6) *drüüde: trocknete*
- 7) *kwai: (gemeint ist: zwei)*
- 8) *Hengerpööt: Hinterfüßen*
- 9) *Krompholt: Krummholz (gebogenes Holz zum Aufhängen des Schweins)*
- 10) *böövische Läderschproot: obersten Leiter sprosse*
- 11) *al: schon*
- 12) *wier: wieder*
- 13) *tösche: zwischen*
- 14) *jotiit: (zu guter Zeit, rechtzeitig)*
- 15) *Bloum: Muskatblüte*
- 16) *Kruutnäjel: Nelken (Gewürznelken)*
- 17) *Wooschhönche: Wursthörnchen (Trichter zum Einfüllen der Wurst)*
- 18) *eeje: eigene*
- 19) *mar: aber*
- 20) *wit: weiß*
- 21) *Schpäkrüüterkes: (ausgelassene Speckstücke)*
- 22) *jalde: kaufen*
- 23) *Boosch: Wald*
- 24) *Döön: Dornen*
- 25) *Wooschänger: Wurstenden*
- 26) *Wueschkoot: Wurstkordel*
- 27) *jät: etwas*
- 28) *jeseit: gesiebt*
- 29) *deje: taten*
- 30) *Klapertüüt: Panhas (mit Mehl eingedickte Wurstbrühe)*
- 31) *Tüütpotschrape: (gemeinsames Auskratzen des Panhastopfes)*
- 32) *Nesnober: Nächstnachbar (der unmittelbare Nachbar)*
- 33) *betermpt: bestimmt*
- 34) *Korschtök: (Schlachtplatte als Kostprobe)*